

Czekieruk, I. B.

Cmentarzysko ciałopalne we wsi Ostrołęce

Światowit 7, 44-45

1906

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez **Muzeum Historii Polski** w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

KORESPONDENCYA.

1.

Grób ciałopalny skrzynkowy w Szerominie, w pow. Płońskim.

(Tabl. VI.)

Na polu wsi Szeromina, nad rzeką Żurawianką, w pow. Płońskim, odkopano grób skrzynkowy z popielnicami. Ś. p. Tarczyński grób ten widział i odrysował (p. tabl. VI). Znalazł on jedną popielnicę całą, z innych zaś tylko skorupy. Grób, jak widzimy, wyłożony na dnie kamieniami bardzo starannie.

Przy rozbieraniu tego grobu, pod ścianą szczytową północną, znaleziono 2 siekierki kamienne gładzone (przedstawione na tablicy). Jedna z nich mierzy 16,5, druga 11,5 *cm*.

Załączona tablica rysunków, wykonanych ze zwykłą Tarczyńskiemu dokładnością i starannością, objaśnia najlepiej szczegóły, jak np. ornamentacyę odłamków popielnic zniszczonych.

L. R.

2.

Cmentarzysko ciałopalne we wsi Ostrołęce.

We wsi kościelnej Ostrołęce (pow. Górnokalwaryjski, gub. Warszawska), nad Pilicą, niedaleko ujścia jej do Wisły, widziałem u włościanina Lenarczyka na belce rozbitą w górnej połowie popielnicę, w której były jeszcze szczątki spalonych kości, oraz nieuszkodzoną wówczas pokrywę z tej popielnicy. Popielnica była bardzo kształtna, gładka, bez ozdób, koloru jasno-szarego, w miejscu przełamania niemal czarna; wogóle dość krucha; z wyglądu i wielkości bardzo podobna do popielnicy Szanownego Pana ze wsi Janiny, oznaczonej N-rem 10929 (rys. 28 w tomie III „Światowita“). Pokrywa była podobna do misy, oznaczonej N-rem 10920 (rys. 23), może tylko mniej wypukła.

Popielnica ta została wykopana na wzniesieniu piaszczystym podczas kopania dołów na kartofle, na zboczu gruntu, pochylającym się ku Piliicy. Popielnic takich już sporo znaleziono na gruncie Lenarczyka i sąsiadów; naturalnie, zniszczono je, ale zapewniano mnie wówczas, że na pewno są jeszcze w ziemi takie garnki. Byłem na tyle nieogłędny, że nie zabrałem zaraz tej popielnicy, obiecano mi bowiem wykopać popielnicę nieuszkodzoną, tymczasem z różnych powodów poszło wszystko w odwołkę. Być może, że Szanowny Pan uzna godną swej uwagi wiadomość niniejszą i zarządzi poszukiwania w wymienionej wsi, przypuszczam bowiem, że praca nie byłaby bezowocna.

I. B. Czekeruk.

3.

PROŚBA.

Wszystkich, komu leży na sercu dobro nauki polskiej, upraszam o rozpoznanie zasad, zawartych w poniższym dekalogu przedhistorycznym.

DZIESIĘCIORO PRZYKAZAŃ

ARCHEOLOGICZNO-PRZEDHISTORYCZNYCH.

1. Jeśli chcesz służyć archeologii przedhistorycznej, wpieryw poznaj ją gruntownie przez czytanie mistrzów. Nie sądź, że można znać się na prahistorii bez uczenia się jej. Możesz być w innych naukach głębokim, możesz być dobrym archeologiem historycznym, a w prahistorii bez nauczania się jej, będziesz nieświadom, jak dziecko.
Żaden kwestyonaryusz nie oświeci cię w tych rzeczach należycie, tak samo, jak żaden kwestyonaryusz medyczny nie uczyni cię lekarzem, ani botaniczny znawcą roślin.
2. Nie będziesz się brał do badania, a tembardziej rozkopywania zabytków przedhistorycznych, dopóki nie przeczytasz uważnie dzieł Hoernesa, Mortilleta, S. Müllera, Monteliusa, a z polskich źródeł dopóki nie poznasz: wydawnictw Akademii Umiejętności w Krakowie i „Światowita“, wreszcie dopóki nie dowiesz się, jak utrzymywać, oczyszczać i konserwować przedmioty wykopane.
3. Przez samą cześć dla Nauki wprzód się naucz prahistorii, zanim się weźmiesz do rozkopywań. Gdy w innym dziale nauki, popełnisz omyłkę, inni mogą ją naprawić, — tutaj od razu zniszczysz zabytek i nikt go już nie zobaczy, aby twoją omyłkę sprostować.
4. Miej więc w czci prochy, kości i zabytki pradziadów i pamiętki po nich w ziemi ojczyznej spoczywające.
Nie rozkopuj lekkomyślnie zabytków przedhistorycznych bez koniecznej, naukowej tego potrzeby. Pókiś nie pewny, że to zrobisz dobrze, ku prawdziwemu pożytkowi nauki, nie dotykaj rydłem ani wałów, ani grodzisk, ani kurhanów, ani cmentarzysk, ani grobów.